

Budda Siakjamuni Pradžniaparamita Sutra

*TUN LI TUN LI MAHA TUNLI TUN TUN LI ! SWA HA !
WADŹRACZEDDIKA PRADŹNIA PARAMITA*

DIAMENT DOSKONAŁEJ MĄDROŚCI

Tak słyszałem .Budda przebywał w Srawasti, w lasku Dżoty, w ogrodzie Anathapindiki, wraz z wielkim zgromadzeniem ponad tysiąc dwustu pięćdziesięciu mnichów. Dnia pewnego w czas posiłku, czczony przez świat ubrał się wziął miskę i wszedł do wielkiego miasta Srawasti żebrac pożywienia. Chodził od drzwi do drzwi a potem powrócił, spożył posiłek, odłożył szatę, miskę, umył stopy, przygotował swe miejsce i usiadł.

A był wśród zgromadzenia starszy Subhuti, powstał ze swego miejsca, odkrył prawe ramię, ukląkł na prawym kolanie, z szacunkiem wznosił złączone dłonie i rzekł do Buddy : O czczony przez świat, jak cudownie, że Tathagata pamięta o wszystkich Bodhisattwach Mahasattwach prowadząc i pouczając ich! O czczony przez świat, jeśli mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty poszukują Doskonałego Zpełnego Oświecenia, to co czynić muszą i jak mają kontrolować swe myśli?

Budda rzekł : Dobrze, dobrze Subhuti, tak właśnie jest jak rzekł Tathagata pamięta o wszystkich Bodhisattwach - Mahasattwach, prowadzi ich i poucza. Teraz słuchaj i bierz me słowa do serca : Ogłoszę ci co mężczyzna i kobieta wielkiej cnoty szukający Doskonałego Zpełnego Oświecenia mają czynić, jak kontrolować myśli.

O Czczony przez świat, z radością słucham, powiedział Subhuti.

Rzekł Budda : O Subhuti, wszyscy Bodhisattwowie Mahasattwowie powinni ćwiczyć swe myśli tak oto : Wszystkie jakiegokolwiek żywe istoty, porodzone z jaja, narodzone z łona, narodzone z wilgoci, cudownie narodzone, w formie i bez formy, myślące i niemyślące, oraz ani myślące ani niemyślące, wszystkie je wiodę do Wyzwolenia Nirwany. A jednak choć niezmiernie, nieprzeliczona, bezgraniczna liczba istot jest wyzwolana, naprawdę żadna istota wyzwolona nie została. A dlaczego? Bowiem Subhuti, jeśli Bodhisattwa hołubi fałszywe pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby, nie jest prawdziwym Bodhisattwą.

Ponadto Subhuti, w tej praktyce dawania Bodhisattwa jest nie związany z czymkolwiek. Praktykując dawanie bez względu na wygląd, bez względu na dźwięki, zapachy, smaki, dotyki czy jakiegokolwiek dharmy. Tak właśnie Bodhisattwa praktykuje dawanie bez przywiązania umysłu ku jakiegokolwiek fałszywemu pojęciu formy. A dlaczego? Bowiem gdy umysł Bodhisattwy podczas praktyki dawania nie przywiązany jest ku czemukolwiek, jego zasługa będzie nie do pojęcia, nie do zmierzenia. Jak myślisz Subhuti, czy mógłbyś zmierzyć całą przestrzeń na wschodzie? Nie mógłbym o Panie! Jak myślisz Subhuti, czy mógłbyś zmierzyć całą przestrzeń na południu, zachodzie, północy, we wszystkich dziesięciu kierunkach? Nie mógłbym o Panie! Tak właśnie Subhuti, nie do pojęcia nie do wymierzenia jest zasługa Bodhisattwy praktykującego dawanie bez jakiegokolwiek przywiązania do wyglądom. Tak oto Bodhisattwowie muszą trwać w tej nauce.

O Subhuti, czy rozpoznasz Tathagatę przez jego cielesne formy? O nie, Czczony przez Świat, Tathagata nie może być tak rozpoznany. A dlaczego? Bowiem Tathagata głosi iż cielesna forma nie jest rzeczywistą formą .

Rzekł Budda : O Subhuti, wszystko posiadające formę jest nierzeczywiste. Jeśli nierzeczywistość wszystkich form jest zobaczona, Tathagata zostaje rozpoznany.

Rzekł do Buddy Subhuti : O Czczony przez świat, czyż znajdują się ludzie, którzy rozwiną prawdziwą wiarę w słowa tej nauki gdy będzie im wyjaśniona? Rzekł Budda : Nie mów tak nie mów Subhuti! I przy końcu ostatniego pięćsetlecia po odejściu Tathagaty będą ludzie zachowujący prawość, spełniający dobre czyny, bogaci w zasługi, którzy słysząc te nauki rozwiną wiarę i urzeczywistnienia Prawdę. Wiedz, że swych korzeni dobra nie umiejscowią tylko przy jednym, dwóch, trzech, czterech, lub pięciu Buddach, lecz przy niezliczonych tysiącach i dziesiątkach tysięcy Buddów. Gdy usłyszą te zdania wytryśnie w nich źródło czystej wiary a Tathagata zna ich i widzi wszystkich. Osiągną oni nie do wymierzenia zasługi. A dlaczego? Jeśliby ich umysły trzymały się form uchwytywaliby pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby. Jeśliby ich umysły trzymały się Nie-Dharmy uchwytywaliby pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby. Dlatego nie należy hołubić ani utrzymywać pojęcia Dharmy a tak samo Nie-Dharmy. Oto dlaczego Tathagata zawsze naucza : moja nauka Dharmy jak tratwa ma być przyjmowana! Nawet Dharma ma być porzucona, a cóż dopiero Nie-Dharma.

Jak myślisz Subhuti, czy jest jakaś Dharma którą Tathagata osiągnął jako Najwyższe Oświecenie i czy wykładał Tathagata jakąś Dharmę?

Odrzekł Subhuti : Tak jak rozumiem znaczenie nauki nie ma ustalonej Dharmy zwanej Najwyższym Oświeceniem i nie ma również ustalonej Dharmy którą Tathagata by wykładał. A Dlaczego? Bowiem Dharma wykładana przez Tathagatę nie może być uchwycona ani wyrażona - nie jest Dharmą ani Nie-Dharmą. A Dlaczego? Bowiem ta nie do wypowiedzenia Wieczna Dharma jest korzeniem wszystkiego.

Jak myślisz Subhuti, gdyby ktoś wypełnił cały Wszechświat siedmioma skarbami i złożył je wszystkie w darze, to czy osiągnął by wielką zasługę?

Odrzekł Subhuti : Bardzo wielką, O Czczony przez Świat! A Dlaczego? Bowiem ta zasługa nie posiada natury zasługi i dlatego Tathagata zwie ją wielką.

A jednak Subhuti, gdyby ktoś wziął do serca choćby jedną gathę z tej sutry, nauczał jej i wyjaśniał ją innym, jego zasługa byłaby większa. A Dlaczego? Bowiem Subhuti, wszyscy Buddowie i ich Dharmy Najwyższego Oświecenia mają źródło w tej sutrze. Jednakże Subhuti, ci tak zwani Buddowie i Dharmy nie są rzeczywistymi Buddami i Dharmami.

Jak Myślisz Subhuti : Czy w umyśle wkraczającego w Strumień Świętego Życia powstaje myśl : Ja osiągnąłem owoc wkraczającego w strumień?

Odrzekł Subhuti : O nie, Czczony przez świat! A Dlaczego? Bowiem wkraczający w strumień jest tylko nazwą lecz w istocie nie ma dlań żadnego wkraczania w formę, dźwięk, zapach, smak, dotyk czy przedmiot umysłu i dlatego zwany jest Wkraczającym w Strumień.

Jak myślisz Subhuti? Czy w umyśle Raz-Powracającego powstaje myśl : Ja osiągnąłem owoc Raz-Powracającego?

Odrzekł Subhuti : O nie Czczony przez Świat! A Dlaczego? Ponieważ Raz-Powracający jest tylko nazwą lecz w istocie nie ma żadnego nie-powracania. Dlatego zwany jest Raz-Powracającym.

Jak myślisz Subhuti, czy Arhat utrzymuje myśl : Ja osiągnąłem oświecenie Arhata?

O nie Czczony przez Świat! A Dlaczego? Bowiem wkraczający w strumień jest tylko nazwą lecz w istocie nie ma dlań żadnego wkraczania w formę, dźwięk, zapach, dotyk czy przedmiot umysłu i dlatego zwany jest Wkraczającym w Strumień.

Jak myślisz Subhuti? Czy w umyśle Nie-Powracającego powstaje myśl : Ja osiągnąłem owoc Nie-Powracającego?

Odrzekł Subhuti : O nie, Czczony przez Świat! A Dlaczego? Bowiem Nie-Powracający jest tylko nazwą lecz w istocie nie ma żadnego nie-powracania. Dlatego zwany jest Nie-Powracającym.

Jak myślisz Subhuti, czy Arhat utrzymuje myśl : Ja osiągnąłem oświecenie Arhata?

Odrzekł Subhuti: O nie Czczony przez Świat! A dlaczego? Bowiem nie ma Dharmy, która byłaby zwana stanem Arhata. O czczony przez Świat, jeśli Arhat myślałby „Ja osiągnąłem

oświecenie Arhata" wówczas chwyciłby i utrzymywał pojęcie jaźni istoty, duszy i osoby. Czczony przez Świat, Tathagata powiedział że osiągnąłem pozbawione żądz Samadhi i że przewyższam wszystkich ludzi. Dlatego jestem najwyższym, pozbawionym żądz Arhatem. O Czczony przez Świat, nie myślę jednak "Jestem pozbawionym żądz Arhatem", ponieważ, gdybym myślał "Osiągnąłem stan Arhata", wtedy Tathagata nie mógłby rzec : "Subhuti osiągnął Pozbawione żądz Samadhi, wolne od pokus i strapień." Oto dlaczego Subhuti zwany jest "Mieszkający w Pokoju, Mieszkający w Pokoju".

Rzekł Budda : Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata osiągnął cokolwiek z Dharmy gdy w przeszłości był z Buddą Dipankarą?

O nie, Czczony przez Świat. Gdy Tathagata był z Dipankarą nie osiągnął z Dharmy niczego.

A jak myślisz Subhuti, czy Bodhisattwowie stwarzają jakieś harmonijne krainy Buddy przez swoje czyny?

O nie, Czczony przez Świat, ponieważ stwarzanie to nie jest rzeczywiste, jest tylko zwane stwarzaniem harmonijnych krain Buddy.

Oto dlaczego Subhuti, wszyscy Bodhisattwowie Mahasattwowie muszą rozwinąć czysty i jasny umysł nie przebywający w wyglądzie, dźwięku, zapachu, smaku, dotyku lub w tym co umysł chwycił. Muszą rozwinąć umysł, który nie przebywa w czymkolwiek.

Jak myślisz Subhuti, gdyby człowiek miał ciało jak góra Sumeru, czy byłoby ono wielkie?

Odrzekł Subhuti : Bardzo wielkie, o Czczony przez Świat. A Dlaczego? Bowiem Budda głosi iż nie jest to rzeczywiste ciało, lecz jest tylko zwane wielkim ciałem.

O Subhuti, gdyby istniało tyle rzek Ganges ile jest ziaren piasku w wielkiej rzece Ganges, to czy wiele by było w nich piasku?

Odrzekł Subhuti : Bardzo wiele, o Czczony przez Świat! Samych rzek Ganges nieprzeliczoność a cóż dopiero w nich piasku?

O Subhuti, ogłoszę ci prawdę. Gdyby mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty wypełnili skarbami tak wielką ilość wszechświatów jak wielka jest liczba ziaren piasku w tych rzekach i złożyli to wszystko w darze, to czy zasługa ta byłaby wielka?

Odrzekł Subhuti : Bardzo wielka, O Czczony przez Świat!

Rzekł Budda : O Subhuti, gdy mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty przyjmie i zatrzyma w sercu choćby jedną gathę z tej sutry i będzie nauczać jej i przedstawiać ją innym, to zasługa ta będzie większa.

Co więcej, to miejsce ziemi, gdzie ta sutra czy nawet jedna jej gatha będzie przedstawiana, wiedz o Subhuti, powinno być czczone ofiarami przez dewy, ludzi i asurów, podobnie jak stupa lub świątynia Buddy. Tym bardziej jeśli ktoś tą sutrę przyjmuje, trzyma w sercu, czyta i recytuje ją całą!

O Subhuti, ktoś taki osiąga najwyższą i najcudowniejszą Dharmę. Tam gdzie ta święta sutra się znajdzie - Budda i jego czcigodni uczniowie będą również obecni.

Wtedy Subhuti spytał Buddę tak : O Czczony przez Świat, jaka nazwa jest dana tej sutrze i jak powinniśmy przyjmować ją i zachowywać w umyśle?

Rzekł Budda : O Czczony przez Świat, Tathagata nie głosi niczego.

A jak myślisz Subhuti, czy wiele jest cząstek prochu we wszechświecie?

Odrzekł Subhuti : W istocie wiele, O Czczony przez Świat!

O Subhuti, Tathagata głosi iż te wszystkie cząstki prochu nie są rzeczywiste lecz są zwane tylko cząstkami prochu. Tathagata głosi iż wszechświat nie jest rzeczywisty lecz jest tylko zwany wszechświatem.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata może być rozpoznany przez swoje trzydzieści dwa znamiona?

O nie, Czczony przez Świat. Tathagata nie może być tak rozpoznany. A Dlaczego?

Bowiem Tathagata mówi że rzeczywiście one nie istnieją, są tylko zwane "trzydziestu dwu fizycznymi znamionami".

O Subhuti, gdyby mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty na praktykę dawania poświęcił tak wiele żywotów jak wiele jest ziaren piasku w Gangesie, i gdyby, z drugiej strony, ktoś przyjął i zachował w sercu choćby jedną gathę z tej sutry i przedstawił ją innym, to jego zasługa byłaby większa.

Wówczas Subhuti słuchając sutry uchwycił głębokie znaczenie i został poruszony do łez Rzekł Buddzie : Jak cudownie, O Czczony przez Świat, że Budda wygłosił tę tak głęboką sutrę. Odkąd osiągnąłem oko mądrości nie słyszałem takiej sutry. O Czczony przez Świat, jeśli ktoś słuchając tej sutry uwierzy w swój jasny i czysty umysł, urzeczywistni rzeczywistość. Powinniśmy wiedzieć, że ktoś taki osiągnie najwyższą i najcudowniejszą zasługę. O Czczony przez Świat, ta Rzeczywistość nie jest Rzeczywistością, lecz Tathagata zwie ją Rzeczywistością.

O Czczony przez Świat, gdy teraz słuchałem tej sutry bez trudu uwierzyłem, zrozumiałem, przyjąłem i pozostałem przy niej, lecz w ostatniej epoce, w ostatnich pięciuset latach, jeśli znajdzie się człowiek, który słuchając tej sutry uwierzy, zrozumie, przyjmie i pozostanie przy niej, to będzie to doprawdy rzadkie. A Dlaczego? Ponieważ formy jaźni, istoty, duszy i osoby nie są rzeczywiście formami. A Dlaczego? Bowiem ci, którzy porzucili rozróżnienie wszelkich form zwani są Buddami.

Rzekł Budda : Właśnie tak, właśnie tak, Subhuti! Jeśli ktoś słuchający tej sutry nie będzie nią przerażony, wypełniony lękiem i grozą, wiedz o Subhuti, że ktoś taki będzie doprawdy rzadkością. A Dlaczego? Ponieważ Subhuti Tathagata głosi iż pierwsza z Paramit jest tylko zwana pierwszą z Paramit.

O Subhuti, podobnie Tathagata głosi iż Paramita Cierpliwości nie istnieje lecz jest tylko zwana Doskonałością Cierpliwości. A Dlaczego? Ponieważ o Subhuti, gdy w przeszłości Kaliradża rozrywał moje ciało nie było wówczas we mnie pojęcia jaźni, istoty, duszy lub osoby. A Dlaczego? Ponieważ w przeszłości gdy ciało było ćwiartowane, gdybym wciąż trzymał się pojęć jaźni, istoty, duszy i osoby, wówczas uczucia gniewu i nienawiści powstały by we mnie. O Subhuti, pamiętam również z przeszłości, podczas moich wcześniejszych pięciuset żywotów byłem ascetą praktykującym cierpliwość i wtedy także nie trzymałem się pojęć jaźni, istoty, duszy i osoby. Tak więc Subhuti, Bodhisattwowie powinni porzucić wszelkie pojęcia form i rozwinąć Umysł Najwyższego Oświecenia. Ich umysły nie powinny przebywać w wglądach, dźwiękach, zapachach, smakach, dotykach, ani w tym co umysł chwyta. Ich umysły nie powinny przebywać nigdzie. Gdyby umysły ich przebywały w czymś, trwałyby w błędzie. Oto dlaczego Budda mówi, że umysł Bodhisattwy nie powinien przebywać w wyglądzie gdy praktykuje dawanie. O Subhuti, wszyscy Bodhisattwowie tak właśnie powinni ofiarowywać dary dla dobra wszystkich odczuwających istot. Tathagata głosi o wyglądach, które nie są wyglądami i o odczuwających istotach, które nie są odczuwającymi istotami. O Subhuti, słowa Tathagaty są prawdziwe i zgodne z rzeczywistością. Są to słowa ostateczne, nie ma w nich fałszu ani herezji. O Subhuti, Dharma osiągnięta przez Tathagę nie jest ani rzeczywista ani nierzeczywista.

O Subhuti, jeśli Bodhisattwa praktykuje dawanie z umysłem przebywającym w dharmach, jest jak człowiek będący w ciemności, który nie widzi niczego. Jeśli jednak Bodhisattwa praktykuje dawanie z umysłem nie przebywającym w żadnej rzeczy, jest jak człowiek z otwartymi oczami, widzący wszystko jak w blasku słońca.

O Subhuti, w przyszłości ci mężczyźni lub kobiety wielkiej cnoty, którzy przyjmą, zatrzymają w umyśle, będą czytać i recytować tę sutrę, będą zobaczeni i rozpoznani przez Tathagę przez jego mądrość Buddy i osiągną oni niezmiernie i bezgraniczne zasługi.

O Subhuti, gdyby mężczyzna lub kobieta poświęcił na praktykę dawania tak wiele żywotów jak wiele jest ziaren piasku w Gangesie, i choćby czynili to rankiem, w południe i wieczorem przez niezliczone eony, to jednak, gdyby ktoś przez słuchanie tej sutry uwierzył w swój umysł bez żadnych wątpliwości, to jego zasługi przewyższą zasługi tamtych. A cóż dopiero, gdyby

ta sutra była przepisywana, przyjmowana, zachowywana, czytana, recytowana i przedstawiana innym!

O Subhuti, zaprawdę zasługi wynikające z tej sutry nie są do pojęcia, bezcenne są i bezgraniczne. Tathagata głosi ją dla wstępujących w Mahajanę i w Najwyższą Janę. Gdy ktoś ją przyjmuje zachowuje w umyśle, czyta, recytuje i szeroko przedstawia innym, to osiąga niewyrażalne, nie do pojęcia zasługi, bez miary i granic, a Tathagata zna go i widzi. Ktoś taki poniesie najwyższe Oświecenie Tathagaty. A Dlaczego? Ponieważ Subhuti, co którzy znajdują zadowolenie w Hinajanie i ci którzy utrzymują pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby nie będą w stanie słuchać, przyjmować, zachowywać w umyśle, czytać i recytować tej sutry ani przedstawiać jej innym.

O Subhuti, gdziekolwiek ta sutra by się znalazła, tam wszystkie światy dewów, ludzi i asurów powinny składać ofiary, i wiedz, że to miejsce jak stupa powinno być czczone nabożeństwami i okrzykami, ofiarami kadzidła i kwiatów.

Ponadto Subhuti, gdy mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty którzy przyjmują, zachowują w umyśle, czytają i recytują tą sutrę są upokarzani przez innych, to ktoś taki zmuszony do cierpienia złego losu w zapłacie swoich przeszłych grzechów, a którego karmiczne grzechy zostaną teraz wykorzenione przez upokorzenia od innych, osiągnie Najwyższe Oświecenie.

O Subhuti, pamiętam, że w niezliczonych przeszłych eonach przed pojawieniem się Buddy Dipankary, napotkałem osiemdziesiąt cztery tysiące miliardów Buddów którym składałem ofiary i którym służyłem bez zarzutu. A jednak, jeśli by ktoś w ostatnim okresie kalpy Buddy przyjął, zatrzymał w umyśle, czytał i recytował tą sutrę, to jego zasługi przewyższą moje czynione z ofiar czynione Buddom, moje nie mogą być nawet uważane za setną, tysięczną, dziesięciotysięczną, czy stutysięczną część tego. W istocie żadne wyliczenie ani porównanie nie jest możliwe.

O Subhuti, jeśli w ostatnim okresie kalpy Buddy mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty przyjmie, zatrzyma w umyśle, będzie czytać i recytować tę sutrę, to moje pełne przedstawienie zasług tej osoby wzbudziłoby pomieszenie, wątplenie i niewiarę w umysłach wszystkich słuchaczy. Wiedz Subhuti, że znaczenie tej sutry nie jest do pojęcia, tak jak i owoc jej nagrody.

Wówczas Subhuti spytał Buddę : O Czczony przez Świat, jeśli mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty są zdecydowani rozwijać Umysł Najwyższego Oświecenia, to jak powinni utrzymywać swe umysły, jak powinni je ujarzmić?

Rzekł Budda : Mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty zdecydowani rozwijać Umysł Najwyższego Oświecenia, powinni go rozwijać tak : Muszę wyzwolić wszystkie żyjące istoty, a jednak, choć wszystkie istoty są wyzwolane, doprawdy żadna istota wyzwolana nie zostaje. A Dlaczego? Jeśli bowiem Subhuti, Bodhisattwa trzyma się pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby to nie jest Bodhisattwą. A Dlaczego? Ponieważ o Subhuti, nie istnieje rzeczywiście Dharma, która by mogła rozwinąć Umysł Najwyższego Oświecenia.

A jak myślisz Subhuti, gdy Tathagata był z Budda Dipankarą, czy posiadał jakąś Dharmę dzięki której osiągnął Najwyższe Oświecenie?

O nie, Czczony przez Świat. Tak jak rozumiem znaczenie nauki Buddy, gdy był on z Buddą Dipankarą, nie posiadał żadnej Dharmy dzięki której osiągnął "Najwyższe Oświecenie".

Rzekł Budda ; Właśnie tak, właśnie tak, Subhuti! Nie było rzeczywiście rzadnej Dharmy dzięki której Tathagata osiągnął Najwyższe Oświecenie. O Subhuti, gdyby było coś takiego, Budda Dipankara nie mógłby mi przepowiedzieć : "W twoim przyszłym życiu staniesz się Buddą zwanym Siakjamunim". A Dlaczego? Ponieważ TATHAGATA znaczy takóść wszystkich Dharm. Jeśli mówi ktoś "Tathagata osiągnął Najwyższe Oświecenie", to wiedz o Subhuti, iż nie ma żadnej Dharmy dzięki której by go osiągnął, ponieważ Subhuti, Oświecenie samo w sobie nie jest ani rzeczywiste ani nierzeczywiste. To dlatego Tathagata głosi, iż wszystkie Dharmy są Buddy Dharmami. O Subhuti, te tak zwane Dharmy nie istnieją, są tylko zwane Dharmami.

O Subhuti, załóżmy, że jest człowiek którego ciało jest wielkie...

Odrzekł Subhuti : O Czczony przez Świat, wielkie ciało o którym mówi Tathagata nie jest wielkie, lecz jest tylko zwane wielkim ciałem.

O Subhuti, podobnie, gdy Bodhisattwa mówi : "Muszę wyzwolić niezliczone żyjące istoty" nie może być zwany Bodhisattwą. A Dlaczego? Bowiem w rzeczywistości nie istnieje żadna Dharma zwana stanem Bodhisattwy. Dlatego mówi Budda : "Pośród wszystkich Dharm nie ma żadnej która by posiadała jaźń, istotę, duszę lub osobę". O Subhuti, jeśli Bodhisattwa mówi "Muszę być ozdoba krain Buddy", nie może być zwany Bodhisattwą. A Dlaczego? Bowiem Tathagata głosi iż takie ozdabianie nie istnieje, lecz jest tylko zwane ozdabianiem.

O Subhuti, gdy Bodhisattwa jest zupełnie biegły w nierzeczywistości jaźni i dharm, wówczas Tathagata zwie go prawdziwym Bodhisattwą.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada ludzkie oczy?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada ludzkie oczy.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada oczy dewy?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada oczy dewy.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada oczy mądrości?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada oczy mądrości.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada oczy Dharmy?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada oczy Dharmy.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada oczy Buddy?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada oczy Buddy.

O Subhuti, jak myślisz czy Tathagata mówi, że ziarna piasku w Gangesie są ziarnami piasku?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata mówił że są one ziarnami piasku.

O Subhuti, jak myślisz, gdyby było tak wiele ziaren rzek Ganges jak wiele jest ziaren piasku w Gangesie, i gdyby było tak wiele krain Buddy jak wiele jest ziaren piasku w tych wszystkich rzekach Ganges, to czy wiele byłoby takich systemów światów ?

O wiele Czczony przez Świat!

Rzekł Budda: Żyjące istoty w tych wszystkich systemach światów mają wiele różnych umysłów, które wszystkie są znane Tathagacie. A dlaczego? Ponieważ umysły o których mówi Tathagata nie są umysłami, lecz są tylko zwane umysłami. A dlaczego? Bowiem Subhuti, ani przeszły, ani obecny, ani przyszły umysł nie może być odnaleziony.

Rzekł Budda: Żyjące istoty w tych wszystkich systemach światów mają wiele różnych umysłów które wszystkie są znane Tathagacie. A dlaczego? Ponieważ umysły o których mówi Tathagata nie są umysłami, lecz są tylko zwane umysłami. A dlaczego? Bowiem Subhuti, ani przeszły, ani obecny, ani przyszły umysł nie może być odnaleziony.

Jak myślisz Subhuti, gdyby ktoś wypełnił cały wszechświat siedmioma skarbami i ofiarował to wszystko w swej praktyce dawania, czy byłoby to dobrą przyczyną osiągnięcia wielkiej zasługi?

O tak, Czczony przez Świat, ponieważ ta dobra przyczyna powodowałaby osiągnięcie wielkiej zasługi.

O Subhuti, gdyby ta zasługa byłaby rzeczywista, Tathagata nie nazywałby jej wielką. Mówił tak o niej, ponieważ jest nie zasługa.

Jak myślisz Subhuti, czy Budda może być rozpoznany przez swoje zupełnie doskonałe fizyczne ciało?

O nie Czczony przez Świat, Tathagata nie może być tak rozpoznany. A dlaczego? Ponieważ Budda mówi, że zupełnie doskonałe fizycznie ciało nie istnieje, lecz jest tylko zwane zupełnie doskonałym fizycznym ciałem.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata może być rozpoznany przez swoje zupełnie doskonałe kształty?

O nie, Czczony przez Świat, Tathagata nie może być tak rozpoznany, ponieważ Tathagata mówi, że zupełnie doskonale formy nie istnieją, są tylko zwane zupełnie doskonałymi formami.

O Subhuti, nie mów, że Tathagata myśli: "Ja muszę przedstawić Dharmę". Nie utrzymuj takiej myśli. A dlaczego? Bowiem jeśli ktokolwiek mówiłby tak, byłby rzeczywiście oszczerca Buddy i nie mógłby pojąć mej nauki. O Subhuti, gdy Tathagata przedstawia Dharmę, to w rzeczywistości żadna Dharma nie jest nauczana: jest to tylko zwane nauczaniem Dharmy.

Wówczas mądry Subhuti spytał Buddę: O Czczony przez Świat, czy w przyszłych wiekach będą istnieć żyjące istoty, które uwierzą w ta Dharmę, gdy będą ją słyszeć?

Rzekł Budda: O Subhuti, żyjące istoty nie są ani żyjącymi ani nie-żyjącymi istotami. A dlaczego? Bowiem Tathagata mówi, iż te żyjące istoty nie istnieją, lecz są tylko zwane żyjącymi istotami.

Subhuti rzekł do Buddy: O Czczony przez Świat, czy twoje osiągnięcie najwyższego Oświecenia oznacza nie osiągnięcie niczego takiego?

Budda odpowiedział: Właśnie tak, właśnie tak, Subhuti! Nie osiągnąłem nawet najmniejszej Dharmy z Najwyższego Oświecenia i to właśnie zwane jest Najwyższym Oświeceniem.

Co więcej Subhuti, ta Dharma jest wszechobecna i niepodzielna, dlatego jest zwana Najwyższym Oświeceniem. Praktyka wszystkich dobrych cnót, bycie wolnym od przywiązania do jaźni, istoty, duszy i osoby przynosi osiągnięcie Najwyższego Oświecenia. O Subhuti, te tak zwane dobre cnoty o których mówi Tathagata nie są dobrymi lecz są tylko zwane dobrymi cnotami.

O Subhuti, gdyby ktoś w swej praktyce dawania uczynił z siedmiu skarbów stos tak wielki jak wszystkie góry Sumeru we wszechświecie zebrane razem, i gdyby inny człowiek przyjął, zatrzymał w umyśle, czytał i recytował choćby jedną tylko gathę z tej Pradžnia Paramita Sutry i przedstawił ja innym, to zasługa wynikająca z pierwszego daru nie byłaby warta setnej, tysięcznej, dziesięciotysięcznej, nawet stutysięcznej części osiągniętej przez drugiego, i żadne porównanie między nimi nie jest możliwe.

O Subhuti, nie mów, że Tathagata myśli "Wyzwolę wszystkie żyjące istoty". Nie myśl w ten sposób Subhuti. A dlaczego? Bowiem nie ma w rzeczywistości żadnych żyjących istot, które Tathagata mógłby wyzwolić. Gdyby było tak, Tathagata utrzymywałby jaźń, istotę, duszę i osobę, a przecież Tathagata głosi o jaźni, że w rzeczywistości jest nie-jaźnią, aczkolwiek zwykli ludzie myślą inaczej. O Subhuti, Tathagata mówi, że zwykli ludzie nie istnieją, lecz są tylko zwani zwykłymi ludźmi.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata może być rozpoznany przez swoje trzydzieści dwa fizyczne znamiona?

Odrzekł Subhuti: Tak, tak, może być.

Rzekł Budda: O Subhuti, gdyby Tathagata mógł być rozpoznany przez swoje trzydzieści dwa fizyczne znamiona, to i władca świata mógłby być Tathagatą.

Rzekł do Buddy Subhuti: O Czczony przez Świat, tak jak zrozumiałem twą naukę, Tathagata nie może być rozpoznany przez swoje trzydzieści dwa fizyczne znamiona.

Wówczas Czczony przez Świat wygłosił gathę: Kto widzi mnie w kształcie

Kto szuka mnie w dźwięku

Fałszywą kroczy ścieżką

Nie może postrzec Tathagaty.

O Subhuti, jeśli utrzymujesz myśl: "Tathagata nie polega na swoim posiadaniu znamion dla osiągnięcia Oświecenia", to Subhuti, wypędź tą myśl. O Subhuti, jeśli myślisz, że podczas rozwijania Umysłu Doskonałego Oświecenia będziesz zwolennikiem unicestwienia

wszystkich Dharm, to nie myśl w ten sposób Subhuti. A dlaczego? Bowiem ten, kto rozwija Umysł Doskonałego Oświecenia nie jest zwolennikiem unicestwienia.

O Subhuti, gdyby Bodhisattwa w swej praktyce dawania zebrał siedem skarbów w ilości wystarczającej dla napełnienia tak wielu światów jak wiele jest ziaren piasku w Gangesie, i gdyby z drugiej strony inny człowiek pojął w pełni iż wszystkie dharmy są bez jaźni i poprzez to osiągnął Doskonałość cierpliwości, to zasługi tego ostatniego byłyby większe. A dlaczego? Ponieważ Subhuti, wszyscy Bodhisattwowie nie przyjmują nagrody za swe zasługi.

Spytał Buddę Subhuti: O Czczony przez Świat, dlaczego Bodhisattwowie nie przyjmują nagrody za swe zasługi?

O Subhuti, Bodhisattwowie nie mają pragnienia ani przywiązania gdy praktykują chwalebne cnoty, dlatego oto nie przyjmują nagrody.

O Subhuti, jeśli ktoś mówi, że Tathagata przychodzi lub odchodzi, siedzi czy leży, ten nie rozumie tej nauki. A dlaczego? Ponieważ TATHAGATA nie ma żadnego skąd, żadnego dokąd, i dlatego jest zwany Tathagatą.

Jak myślisz Subhuti, gdyby mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty starli na proch wszystkie światy Wszechświata, to czy wiele byłoby cząstek prochu?

Odrzekł Subhuti: Wiele, wiele, o Czczony przez Świat. A dlaczego? Bowiem jeśli by rzeczywiście istniały, Budda nie mówiłby o cząstkach prochu. A dlaczego? Ponieważ gdy Budda mówi o cząstkach prochu, to nie istnieją one, lecz są tylko zwane cząstkami prochu. O Czczony przez Świat, gdy Tathagata mówi o światach, nie istnieją one, lecz są tylko zwane światami. A dlaczego? Ponieważ gdyby rzeczywiście istniały byłyby właśnie zbiorami. Tathagata jednak mówi o zbiorach, że nie istnieją, lecz są tylko zwane zbiorami.

O Subhuti, o tym co zwane jest zbiorem nie sposób mówić, lecz zwykły człowiek ma pragnienie i przywiązanie ku takim rzeczom.

Jak myślisz Subhuti, gdy ktoś mówi "Budda głosi poglądy o jaźni, istocie, duszy i osobie", to czy ktoś taki rozumie moją naukę?

O nie, Czczony przez Świat, ktoś taki nie rozumie. A dlaczego? Bowiem Tathagata głosi iż poglądy o jaźni, istocie, duszy i osobie nie istnieją, lecz są tylko zwane poglądami na jaźń, istotę, duszę i osobę.

O Subhuti, ten kto rozwija Umysł Najwyższego Oświecenia tak właśnie powinien znać, widzieć, wierzyć i rozumieć. Powinien uniezależnić się w swym umyśle od percepcji rzeczy. O Subhuti, o tych tak zwanych kształtach rzeczy Tathagata głosi iż nie istnieją, lecz że są tylko zwane kształtami rzeczy.

O Subhuti, gdyby ktoś przez niezliczone eony składał w darze siedem skarbów w ilości wystarczającej do wypełnienia wszystkich światów, i gdyby z drugiej strony mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty rozwinęli Umysł Bodhi, przyjęli, zatrzymali w umyśle, czytali i recytowali choćby jedną gathę z tej sutry i przedstawiali ją innym, to ich zasługi przewyższyłyby tamte. A w jaki sposób powinni nauczać innych? Przez nauczanie tego bez przywiązania do formy, w niezmienności absolutu. Przeto:

*Jak gwiazdy, błąd widzenia, czy jak lampę,
Jak złudną zjawę, krople rosy, bańkę piany,
Jak śnienie, błyskawicę, lub jak chmurę,
Oglądaj uwarunkowane.*

Gdy Budda skończył wyklądać tą sutrę, starszy Subhuti, wraz z mnichami, mniszkami, świeckimi braćmi i siostrami, wraz z całym światami dewów, ludzi i asurów, słuchającymi jego nauki, wszyscy zostali wypełnieni radością, wierzyli w nią, przyjęli i przestrzegali.